

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

Кафедра німецької філології

Майя НІКОЛАЄВА

31 * 08 2023 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ГРАМАТИЧНІ КАТЕГОРІЇ ІМЕННИКІВ В НІМЕЦЬКІЙ МОВІ**

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Спеціальність: 035 Філологія

Спеціалізація 035.043: Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька

Освітньо-професійна програма: Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька

ОНУ

2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Граматичні категорії іменників в німецькій мові». Одеса: ОНУ, 2023. 14 с.

Розробники: Азарова І.І., к. філол. н., доцент, доцент кафедри німецької філології; Богуславський С.С., к. філол. н., доцент, доцент кафедри німецької філології; В'ялець В.С., викладач кафедри німецької філології; Вербицька Т.Д., к. п. н., доцент, доцент кафедри німецької філології; Голубенко Н.Ю., д. п. н., професор, професор кафедри німецької філології; Діденко Н.М., к. філол. н., доцент, доцент кафедри німецької філології; Іваницька Ю.В., к. філол. н., доцент, доцент кафедри німецької філології; Кулина І.Г., к. філол. н., доцент, доцент кафедри німецької філології; Никифоренко І.В., к. філол. н., доцент, доцент кафедри німецької філології; Мельничук О.Л., старший викладач кафедри німецької філології; Чумаков О.М., к. філол. н., доцент, доцент кафедри німецької філології; Янер О.С., старший викладач кафедри німецької філології.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри німецької філології

Протокол № 1 від «28» серпня 2023 р.

Завідувач кафедри Наталя ГОЛУБЕНКО

Погоджено із гарантом ОПП «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька» Інесса АЗАРОВА

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету романо-германської філології

Протокол № 1 від «29» серпня 2023 р.

Голова НМК Олена ГРИГОРОВИЧ

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри німецької філології

Протокол № __ від «__» _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри німецької філології

Протокол № __ від «__» _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>очна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів – 3/3 годин – 90/90 змістових модулів – 1/1	Галузь знань: 03 Гуманітарні науки Спеціальність: 035 Філологія Спеціалізація: 035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша - німецька Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Вибіркова	
		Рік підготовки:	
		1-й	1-й
		Семестр	
		1-й	2-й
		Лекції	
		-	-
		Практичні, семінарські	
		36 год.	10 год
		Самостійна робота	
		54 год.	80 год
		Форма підсумкового контролю: залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Граматичні категорії іменників в німецькій мові» є сформувати у студентів стійкі навички та вміння вживати граматичні форми іменників в усному та письмовому мовленні з урахуванням сучасних шляхів розвитку словникового складу німецької мови, а також розвинення у студентів розуміння функціонально-граматичної природи нормативного вживання конкретних граматичних форм іменників, уміння орієнтуватися у науковій лінгвістичній інформації для вирішення складних спеціалізованих завдань та практичних проблем в галузі німецької філології.

Завдання даного курсу полягає в тому, щоб надати студентам систематизовані, глибокі знання в граматиці німецької мови. Допомогти здобувачам освіти засвоїти основні граматичні форми іменників, які вживаються в усному та письмовому мовленні, навчити граматично правильно формувати речення німецькою мовою.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів таких **компетентностей**:

Інтегральної: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальних (ЗК):

ЗК09. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальних (СК):

СК02. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

СК06. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

Програмні результати навчання (ПРН). У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

ПРН10. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати:

- основні граматичні форми іменників;
- граматичні правила формування висловлювання;
- варіативні граматичні форми іменників;

вміти:

- розрізняти нормативні і варіативні граматичні форми іменників;
- вживати граматичні форми / структури відповідно до їх стилістичного значення в усному і письмовому мовленні.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Граматичні категорії іменника

Тема 1. Загальні відомості про іменник в німецькій мові. Синтаксичні функції іменника у реченні. Види і функції артиклю. Відмінювання означеного та неозначеного артиклю.

Тема 2. Особливості вживання означеного та неозначеного артиклю у німецькій мові. Випадки відсутності артикля у німецькомовному реченні.

Тема 3. Граматичні категорія роду іменника у німецькій мові та її тричленна структура (іменники чоловічого, жіночого та середнього роду). Зв'язок між категорією роду та числа іменника.

Тема 4. Граматична категорія числа іменника у німецькій мові. Особливості утворення множини у запозичених та незапозичених іменниках. Особливості утворення множини за допомогою суфіксів -e, -(e)n, -er та без суфіксів.

Тема 5. Граматична категорія відмінку іменника у німецькій мові. Чотири відмінки німецької мови (Nominativ, Genetiv, Dativ, Akkusativ). Три типи відміни іменника у німецькій мові.

Тема 6. Особливості сильного та жіночого відмінювання іменників у німецькій мові. Слабка відміна іменників та відмінювання іменників у множині.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	Очна форма						Заочна форма						
	Усього	У тому числі					Усього	У тому числі					
		л	п	лб	інд	ср		л	п	лб	інд	ср	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.													
Змістовий модуль 1. Граматичні категорії іменника													
Тема 1. Загальні відомості про іменник в німецькій мові. Синтаксичні функції іменника у реченні. Види і функції артиклю. Відмінювання означеного та неозначеного артиклю.	15		6				9	14		2			12
Тема 2. Особливості вживання означеного та неозначеного артиклю у німецькій мові. Випадки відсутності артикля у німецькомовному реченні.	15		6				9	15		2			13
Тема 3. Граматичні категорія роду іменника у німецькій мові та її тричленна структура (іменники чоловічого, жіночого та середнього роду). Зв'язок між категорією роду та числа іменника	15		6				9	15		2			15
Тема 4. Граматична категорія числа іменника у німецькій мові. Особливості утворення множини у запозичених та незапозичених іменниках. Особливості утворення множини за допомогою суфіксів -е, -(е)п, -ег та без суфіксів.	15		6				9	14		-			14

Тема 5. Граматична категорія відмінку іменника у німецькій мові. Чотири відмінки німецької мови (Nominativ, Genetiv, Dativ, Akkusativ). Три типи відміни іменника у німецькій мові.	15	6		9	15	2		13
Тема 6. Особливості сильного та жіночого відмінювання іменників у німецькій мові. Слабка відміна іменників та відмінювання іменників у множині.	15	6		9	17	2		13
Разом за ЗМ 1	90	36		54	90	10		80
Усього годин	90	36		54	90	10		80

5. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені.

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми/ Вид завдання	Кількість годин	
		очна форма навчання	заочна форма навчання
1.	Тема 1. Загальні відомості про іменник в німецькій мові. Синтаксичні функції іменника у реченні. Види і функції артиклю. Відмінювання означеного та неозначеного артиклю. (Усне опитування, доповіді студентів, обговорення доповідей)	6	2
2.	Тема 2. Особливості вживання означеного та неозначеного артиклю у німецькій мові. Випадки відсутності артикля у німецькомовному реченні. (Усне опитування, доповіді студентів, обговорення доповідей. Написання тесту за пройденим матеріалом)	6	2
3.	Тема 3. Граматична категорія роду іменника у німецькій мові та її тричленна структура (іменники чоловічого, жіночого та середнього роду). Зв'язок між категорією роду та числа іменника. (Усне опитування, доповіді)	6	2

	студентів, обговорення доповідей)		
4.	Тема 4. Граматична категорія числа іменника у німецькій мові. Особливості утворення множини у запозичених та незапозичених іменниках. Особливості утворення множини за допомогою суфіксів -e, -(e)n, -er та без суфіксів. (Усне опитування, доповіді студентів, обговорення доповідей. Робота з вправами різних типів для закріплення матеріалу. Основна література [1] с. 40-42, впр. 22-31)	6	-
5.	Тема 5. Граматична категорія відмінку іменника у німецькій мові. Чотири відмінки німецької мови (Nominativ, Genetiv, Dativ, Akkusativ). Три типи відміни іменника у німецькій мові. (Усне опитування, доповіді студентів, обговорення доповідей. Робота з вправами різних типів для закріплення матеріалу. Основна література [2], с.99, впр.1-2)	6	2
6.	Тема 6. Особливості сильного та жіночого відмінювання іменників у німецькій мові. Слабка відміна іменників та відмінювання іменників у множині. (Усне опитування, доповіді студентів, обговорення доповідей. Написання тесту за пройденим матеріалом)	6	2
Разом		36	10

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми/ Вид завдання	Кількість годин	
		очна форма навчання	заочна форма навчання
1.	Тема 1. Загальні відомості про іменник в німецькій мові. Синтаксичні функції іменника у реченні. Види і функції артиклю. Відмінювання означеного та неозначеного артиклю. Підготовка до практичного заняття, написання конспекту за підручником	9	12
2.	Тема 2. Особливості вживання означеного та	9	13

	неозначеного артиклю у німецькій мові. Випадки відсутності артикля у німецькомовному реченні. Виконати вправи на закріплення матеріалу: Основна література [1], с. 16-22, впр. 1-17		
3.	Тема 3. Граматичні категорія роду іменника у німецькій мові та її тричленна структура (іменники чоловічого, жіночого та середнього роду). Зв'язок між категорією роду та числа іменника. Виконати вправи на закріплення матеріалу: Основна література [1], с. 26-27, впр. 1-9	9	15
4.	Тема 4. Граматична категорія числа іменника у німецькій мові. Особливості утворення множини у запозичених та незапозичених іменниках. Особливості утворення множини за допомогою суфіксів -e, -(e)n, -er та без суфіксів. Виконати вправи на закріплення матеріалу: Додаткова література [1], с. 36-37, впр.1-6	9	14
5.	Тема 5. Граматична категорія відмінку іменника у німецькій мові. Чотири відмінки німецької мови (Nominativ, Genetiv, Dativ, Akkusativ). Три типи відміни іменника у німецькій мові. Виконати вправи на закріплення матеріалу: Додаткова література [1], с. 42-44, впр.1-7, 1-8	9	13
6.	Тема 6. Особливості сильного та жіночого відмінювання іменників у німецькій мові. Слабка відміна іменників та відмінювання іменників у множині. Виконати вправи на закріплення матеріалу: Основна література [1], с. 99, впр.1-2, с. 101 впр.1-2	9	13
Разом		54	80

9. Методи навчання

Словесні: пояснення правил, понять, термінів; коментування, роз'яснення змісту і способу виконання завдань; опис фактів і граматичних явищ.

Наочні: ілюстрування навчального матеріалу, використання аудіо записів.

Практичні: виконання вправ, самостійні завдання.

10. Форми контролю і методи оцінювання

Поточний контроль: усне опитування, контрольні письмові роботи, перевірка завдань, що виносяться на самостійне опрацювання.

Підсумковий контроль: залік.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

За системою ОНУ імені І.І.Мечникова	Оцінка ECTS	За національною шкалою	Визначення
90–100	A	зараховано	Здобувач вищої освіти повно та ґрунтовно засвоїв всі теми робочої програми з навчальної дисципліни, вмів вільно та самостійно викласти зміст всіх питань програми навчальної дисципліни, розуміє її значення для своєї професійної підготовки, повністю виконав усі завдання з кожної теми поточного контролю.
85–89	B		Здобувач вищої освіти недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв окремі теми робочої програми навчальної дисципліни. Вміє самостійно викласти зміст основних питань програми навчальної дисципліни, виконав завдання з кожної теми поточного контролю в цілому.
75–84	C		Здобувач вищої освіти недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв деякі теми робочої програми, не вмів самостійно викласти зміст деяких питань програми навчальної дисципліни. Окремі завдання з кожної теми поточного контролю виконав не в повному обсязі.
70–74	D		Здобувач вищої освіти засвоїв лише окремі теми робочої програми. Не вмів вільно і самостійно викласти зміст основних питань навчальної дисципліни, не виконав окремі завдання поточного контролю з кожної теми.
60–69	E		Здобувач вищої освіти засвоїв лише окремі теми робочої програми. Не вмів достатньо самостійно викласти зміст більшості питань програми навчальної дисципліни. Виконав лише окремі завдання з кожної теми поточного контролю в цілому.
35–59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання	Здобувач вищої освіти не засвоїв більшості тем робочої програми, не вмів викласти зміст більшості основних питань з навчальної дисципліни. Не виконав більшості завдань з кожної теми, поточного контролю.

0–34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач вищої освіти не засвоїв програму навчальної дисципліни, не вміє викласти зміст жодної теми навчальної дисципліни, не виконав завдань поточного контролю.
------	---	---	---

11. Питання для поточного контролю

1. Що таке іменник?
2. Які іменники існують за змістом?
3. Які підгрупи іменників поділяються конкретні іменники?
4. Які синтаксичні функції може виконувати іменник?
5. Які види артиклів розрізняють у німецькій мові?
6. Які функції виконують артиклі у німецькому реченні?
7. Як відмінюється означений артикль?
8. Як відмінюється неозначений артикль?
9. Коли в німецькомовному реченні вживається означений артикль?
10. Коли в німецькомовному реченні вживається неозначений артикль?
11. В яких випадках артикль може бути відсутнім у німецькомовному реченні?
12. Якою є структура граматичної категорії роду у німецькій мові?
13. В яких випадках категорія роду у німецьких іменників має семантичне обґрунтування?
14. В яких випадках категорія роду у німецьких іменників має асемантичне обґрунтування?
15. Яку структуру має граматична категорія числа у німецькій мові?
16. Які суфікси слугують для означення форми множини іменника у німецькій мові?
17. Чи використовують умлаут для утворення форми множини іменника у німецькій мові?
18. Як утворюються множина у запозичених іменників?
19. Запозичені іменники якого роду утворюють множину за допомогою суфікса -s?
20. Який зв'язок існує між категоріями роду та числа іменників у німецькій мові?
21. Скільки відмінків існує у німецькій мові?
22. Чи збігається кількість відмінків іменників у німецькій та українській мовах?
23. Скільки типів відміни іменників існує у однині в німецькій мові?
24. Які ознаки містить в собі перехідна відміна іменників?
25. Яку характерну ознаку у родовому відмінку однини має сильна відміна?

26. Які іменники належать до сильної відміни?
 27. Яку характерну ознаку у непрямих відмінках однини має слабка відміна?
 28. Які іменники належать до слабкої відміни?
 29. Яку характерну ознаку у відмінках однини має перехідна відміна?
 30. Які іменники належать до перехідної відміни?

12 Розподіл балів, які отримують студенти

У ході поточного контролю студент може отримати максимальну оцінку (100 балів) за кожен тему змістового модуля. Загальна оцінка з навчальної дисципліни – це є середнє арифметичне суми балів за поточний контроль. Здобувач вищої освіти одержує підсумкову оцінку, якщо за результатами поточного контролю він набрав за кожен тему 60 і більше балів.

Якщо за результатами поточного контролю студент набрав менше 60 балів, або якщо він набрав 60 і більше балів, проте хоче поліпшити свій підсумковий результат, він повинен виконати залікове завдання (див. Перелік питань для поточного контролю) і з урахуванням його результатів отримати відповідну кількість залікових балів із дисципліни.

Поточний контроль						Загальна оцінка
Змістовий модуль 1						100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	
100	100	100	100	100	100	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
------	---	--	---

13. Навчально-методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Граматичні категорії іменників в німецькій мові». Одеса: ОНУ, 2023. 14 с.
2. Силабус навчальної дисципліни «Граматичні категорії іменників в німецькій мові».

14. Рекомендована література

Основна

1. Практична граматики німецької мови : теоретичний матеріал, комунікативні вправи і завдання для студентів : навч. посіб. для студ. вищ. навч. заклад. / Д. А. Євгененко, О. М. Білоус, Б. В. Кучинський, О. І. Білоус. – 4-те вид., стер. Вінниця : Нова Книга, 2018. 576 с.
2. Практична граматики німецької мови: посібник для студентів вищих навчальних закладів / Дрб Н. Л., Скринька С. О., Стаброз С. – 2-ге вид. Вінниця: Нова Книга, 2019. 280 с.
3. Практичний курс німецької мови для студентів факультетів романо-германської філології та педагогічних ВНЗ / Вербицька Т.Д., Голубенко Л.М., Діденко М.О., Колесниченко Н.Ю. Одеса: Астропринт, 2015. 328 с.

Додаткова

1. Jin F., Voss U., Funk M. Grammatik aktiv: A1 - B1. Cornelsen, 2013. 256 S.
2. Mayr-Sieber T., Dengler S. Grammatik A1-B1: Deutsch als Fremdsprache. Klett (Ernst) Verlag, Stuttgart, 2021. 220 S.

15. Електронні інформаційні ресурси

1. <https://www.hueber.de/>
2. <https://www.goethe.de/de/spr/ueb.html>